

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om småbarnspedagogik och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om småbarnspedagogik och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (RP 103/2023 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Liisi Hakalisto, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Jenni Nuutinen, undervisnings- och kulturministeriet
- överinspektör Hanna Suutari-Pitkänen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- jurist Milla Erola, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- utvecklingschef Jarkko Lahtinen, Finlands Kommunförbund
- expert Annakaisa Tikkinen, Bildningsbranschen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi
- Utbildningsstyrelsen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om småbarnspedagogik och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

I propositionen föreslås en ändring av regionförvaltningsverkens och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens rätt att få uppgifter, så att de av andra myndigheter kan inhämta uppgifter som är nödvändiga för bedömning och tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren för bedrivande av privat småbarnspedagogik samt för behandlingen av tillståndsansökningar. Myndigheterna ska enligt förslaget kunna inhämta de uppgifter som behövs till exempel med hjälp av de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi samt ur andra myndighetsregister. Dessutom föreslås bestämmelser om lämnande av uppgifter i

Betänkande KuUB 1/2024 rd

elektronisk form för tillståndshandläggning och registrering. Genom de förslag som läggs fram i propositionen blir tillstånds- och registreringsförfarandet inom småbarnspedagogiken digitalt, och samtidigt blir förfarandet smidigare både för de privata serviceproducenter inom småbarnspedagogiken som ansöker om tillstånd och för den myndighet som beviljar tillstånd.

I propositionen föreslås det även att lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras så att fullgöranderapporter får användas för utredning och tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren för bedrivande av privat småbarnspedagogik.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Syftet med propositionen är att i lagen om småbarnspedagogik göra de ändringar som behövs för att göra tillstånds- och registreringsförfarandet smidigare för privata serviceproducenter inom småbarnspedagogiken. Det föreslås att tillstånds- och tillsynsmyndigheternas rätt att få uppgifter ändras så att de av andra myndigheter kan skaffa nödvändiga uppgifter för att bedöma om och idka tillsyn över att de allmänna villkoren för privat småbarnspedagogik uppfylls och för att behandla tillståndsansökningar. Vidare föreslås det att lagen kompletteras med bestämmelser om lämnande av uppgifter i elektronisk form för tillståndshandläggning och registrering. Det föreslås att lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras så att enhetens fullgöranderapporter med uppgifter om ekonomi och verksamhet kan användas för utredning och tillsyn i fråga om de allmänna villkoren för bedrivande av privat småbarnspedagogisk verksamhet.

Sammantaget anser kulturutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Smidigare tillståndsprocess

Vid utskottets sakkunnigutfrågning har propositionen allmänt taget välkomnats och vunnit stöd. Utskottet instämmer i de bedömningar som framfördes vid utfrågningen och anser att de föreslagna ändringarna av bestämmelserna förbättrar flexibiliteten i tillståndsförfarandet. Med tanke på tillståndsförfarandet för privat småbarnspedagogisk verksamhet och smidigheten i förfarandena för bedömning och tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren för privat småbarnspedagogisk verksamhet är det viktigt att regionförvaltningsverkens rätt att få uppgifter av andra myndigheter utvidgas och att uppgifterna i fortsättningen kan fås elektroniskt. Utskottet välkomnar att det i lagen föreslås en skyldighet för serviceproducenten att lämna de uppgifter som behövs för tillståndsbehandlingen och registreringen via en elektronisk tjänst samt att uppdatera de uppgifter som ska föras in i registret.

Utskottet noterar att den information som regionförvaltningsverket får tillgång till fortfarande är bristfällig i den föreslagna ändringen av lagen om småbarnspedagogik, om myndigheten inte ges rätt att få personbeteckningarna på dem som använder bestämmanderätt på serviceproducentens

Betänkande KuUB 1/2024 rd

vägnar så att myndigheten genom uppgift om personbeteckningarna kan försäkra sig om att personerna i fråga uppfyller de allmänna villkoren i 43 a § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik. Utskottet föreslår att bestämmelsen preciseras på det sätt som framgår av detaljmotiven.

Enligt propositionen samlas uppgifter om serviceproducenter inom småbarnspedagogiken in i ett register som utvecklats för social- och hälsovårdens behov (Soteri). Utskottet hänvisar till utfrågningen av de sakkunniga och observerar att lösningen inte helt ligger i linje med att småbarnspedagogiken inte har varit socialservice sedan 2012. Enligt erhållen utredning stannade man i samband med beredningen av lagförslaget för att använda Soteri, eftersom det bäst ansågs stödja en smidig tillstånds- och tillsynsprocess och också vara ett kostnadseffektivt system. Utskottet anser lösningen vara motiverad.

Iakttagelser om bestämmelserna om tillförlitlighet

I ett sakkunnigyttrande till utskottet har det också framförts vissa andra anmärkningar än de som egentligen gäller ett smidigare tillståndsförfarande, såsom behovet av att precisera de så kallade tillförlitlighetsbestämmelserna i lagen om småbarnspedagogik. Bestämmelserna har införts för att bekämpa svart ekonomi, och ett exempel från den senaste tiden är 7 § om fastställande av tjänsteproducentens tillförlitlighet i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023).

I ett sakkunnigyttrande har det ansetts vara en brist att det varken i det föreslagna 42 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik eller i den gällande 43 a § 1 mom. 3 punkten nämns de avgifter som Tullen tar ut, även om detta typiskt sett har tagits in i andra motsvarande bestämmelser. I utlåtandet har det också framförts att ordalydelsen i det gällande 43 a § 3 mom. i lagen om småbarnspedagogik sannolikt inte medger utredning av hur skyldigheterna fullgjorts före dagens läge, även om fullgörandet av de skyldigheter som hänför sig till skatter, socialförsäkringsavgifter och de avgifter som Tullen tar ut som ett allmänt villkor för beviljande av näringstillstånd i andra lagar i allmänhet har utsträckts till antingen tre eller fem år.

Utskottet hänvisar till inkommen utredning och konstaterar att lagförslaget innehåller förslag till sådana ändringar i bestämmelserna som behövs för att göra den elektroniska kommunikationen och tillstånds- och registreringsförfarandet smidigare. Därför fäster man i propositionen inte större uppmärksamhet vid exempelvis bestämmelserna om tillförlitlighet och således inte heller 43 a § i lagen om småbarnspedagogik, som gäller allmänna villkor för bedrivande av privat småbarnspedagogik. Beredningen av ändringarna i bestämmelserna förutsätter bland annat en noggrann granskning och analys av bestämmelserna om rätt att få information och personuppgifter, vilket inte varit möjligt vid beredningen av det aktuella lagförslaget.

Utskottet anser det vara ytterst viktigt att undervisnings- och kulturministeriet bedömer behovet av att komplettera lagstiftningen om småbarnspedagogik med mer omfattande bestämmelser om tillförlitlighet och bereder ett lagförslag om detta så snart som möjligt.

Betänkande KuUB 1/2024 rd

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om småbarnspedagogik

44 a §. Ansökan om tillstånd. Utskottet föreslår utifrån inkommen utredning att 1 mom. 1 punkten kompletteras med ett krav på att det av en ansökan om tillstånd att bedriva daghemsverksamhet ska framgå personbeteckningen för den person som utövar bestämmanderätt på serviceproducentens vägnar, det vill säga någon annan person som ansvarar för affärsverksamheten. Det är nödvändigt att regionförvaltningsverket får personbeteckningen på de personer som utövar bestämmanderätt på tjänsteleverantörens vägnar för att kunna behandla en ansökan om tillstånd att bedriva privat daghemsverksamhet samt för utredning eller tillsyn i fråga om de allmänna villkoren för bedrivande av privat småbarnspedagogik. Regionförvaltningsverket behöver personbeteckningen på dem som utövar bestämmanderätt för att få en fullgöranderapport och för att på så sätt kunna kontrollera att den som utövar bestämmanderätt uppfyller de allmänna villkoren i 43 a § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik. Utskottet föreslår att ingressen i lagförslaget ändras så att den beaktar den föreslagna ändringen av bestämmelsen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 103/2023 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 103/2023 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) rubriken för 42 § samt 44 a § 1 mom. **1 och** 11 punkten, rubriken för 46 § och 46 § 1 och 3 mom., av dem 44 a § 1 mom. **1 och** 11 punkten och 46 § 3 mom. sådana de lyder i lag 326/2022 och 46 § 1 mom. sådant det lyder i lag 742/2023, och

Betänkande KuUB 1/2024 rd

fogas till 42 § ett nytt 4 mom. och till 44 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 326/2022, en ny 12 punkt som följer:

42 §

Rätt att få uppgifter för planering, utvärdering, tillsyn och tillståndsförfarande

Regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har på begäran, trots sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt, rätt att av andra myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälningsskyldigheter i anslutning till skatter och lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och om den sökandes verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för behandlingen av ansökningar om tillstånd som gäller bedrivande av privat daghemsverksamhet eller för utredning och tillsyn ifråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren enligt 43 a § för bedrivande av privat småbarnspedagogik.

44 a §

Ansökan om tillstånd

Av en ansökan om tillstånd att bedriva daghemsverksamhet ska framgå:

1) serviceproducentens namn, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer, kontaktuppgifter samt kontaktuppgifterna till och namnet **och personbeteckningen** på företagets verkställande direktör eller någon annan person som ansvarar för affärsverksamheten,

11) andra än i 1—10 punkten avsedda uppgifter som behövs för att bedöma servicens kvalitet, säkerhet och ändamålsenlighet och hur väl de andra syftena med småbarnspedagogiken uppnås,

12) de uppgifter som är nödvändiga för säkerställandet av användarhanteringen och dataintegriteten i informationsresursen inom småbarnspedagogiken.

46 §

Lämnande av uppgifter och registrering av dem

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken ska för handläggningen av de tillståndsärenden som avses i 44 § samt för tillsyn och statistikföring som gäller privat daghemsverksamhet driva ett riksomfattande informationssystem (*register över tjänsteproducenter*). Serviceproducenten ska för tillståndshandläggningen och registreringen lämna in uppgifterna till tillståndsmyndigheten via myndighetens elektroniska tjänst. Om tillståndsmyndigheten beviljar tillstånd för daghemsverksamhet, ska den registrera serviceproducenten och dennes verksamhetsställen. Uppgifterna om en serviceproducent ska avföras ur registret inom ett år från utgången av det kalenderår under vilket

Betänkande KuUB 1/2024 rd

serviceproducenten anmäler att verksamheten upphört eller under vilket ett tillstånd att bedriva daghemsverksamhet återkallas i en situation som avses i 44 d §.

Serviceproducenten ska hålla de i 44 a § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten avsedda kontaktuppgifter som införs i registret uppdaterade och meddela om förändringar i dem via den elektroniska tjänsten. Tillståndsmyndigheten svarar för de uppgifter som den fört in i registret och för att utlämnandet av dem är förenligt med lag. Tillsynsmyndigheten får använda registeruppgifterna i den omfattning dess uppdrag kräver det.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 36 punkten, sådan den lyder i lag 743/2022, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 1134/2021, 495/2022, 713/2022, 1119/2022, 1327/2022, 1340/2022, 1355/2022 och 743/2023, en ny 37 punkt som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

36) utredning av tillförlitligheten i fråga om en tjänsteproducent som avses i 7 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023), personer som ingår i tjänsteproducentens förvaltningsorgan och den verkställande direktören samt i fråga om öppna bolag bolagsmännen och i fråga om kommanditibolag de ansvariga bolagsmännen,

37) utredning och tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren enligt 43 a § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) för bedrivande av privat småbarnspedagogik.

Betänkande KuUB 1/2024 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 29.2.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Ari Koponen saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Mia Laiho saml
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Nasima Razmyar sd
medlem Sara Seppänen saf
medlem Jaana Strandman saf
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Oskari Valtola saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.